

Lenin Münchenben

ÚJ DOKUMENTUMOK

Január 25-én a Majna-Frankfurt-i *Frankfurter Rundschau* a következő cikket közölte:

„A müncheni állami irattár anyagának átrendezésekor rendőrségi iratokra bukkantak a Jordanov-házaspár müncheni tartózkodásával kapcsolatban. Az iratok 1900-ból valók. Jordanovnak, a jogtudományok doktorának neve alatt nem más rejtőzött, mint Vlagyimir Iljics Lenin. Marica Jordanova név alatt pedig Nagyevszda Konsztantyinovna Krupszkaja.

Lenin 1900 szeptemberétől kezdve a Kaiser Strasse 53. szám alatt lakott, ahol Georg Rittmeyer-től, egy kis szálloda tulajdonosától bérelt szobát. 1901 tavaszán Münchenbe érkezett Jordanova (Krupszkaja), s a Jordanov-házaspár beköltözött a Schleisseheimer Strasse 106. szám alá, ahol egy szobát bérelt Hans Kaiser munkásnál. Később — 1901. május 18-tól 1902. áprilisig — Jordanovék Schwabing elővárosban, a Siegfried Strasse 14 számú házban laktak.”

Érdekes és fontos lelet

A müncheni leletet a Szovjetunióban Mihail Mihajlovics Vasszer, az SZKP Központi Bizottsága mellett működő Marxizmus-Leninizmus Intézet Lenin műveivel foglalkozó részlegének tudományos munkatársa vizsgálta meg és értékelte. M. Vasszer szerint a lelet nagyon érdekes, mert lehetővé teszi, hogy pontosabban meghatározzák Lenin müncheni tartózkodásával kapcsolatos adatokat.

Vasszer a *Novoje Vremja* tudósítójának kérdéseire elmondotta, hogy Lenin müncheni tartózkodásával kapcsolatban eddig két címet ismertek. Krupszkaja emlékirataiból azonban következtetni lehetett arra, hogy volt még egy harmadik is. Krupszkaja azt írta, hogy Münchenbe való megérkezése után egy német munkásládnál telepedtek le. Vlagyimir Iljics itt kezdett dolgozni a *Mi a teendő?* című halhatatlan művéen.

Akinél Lenin lakott

A Frankfurter Rundschauban megjelent cikket Alfred Heueck, a lap müncheni tudósítója írta. Heueck egy sajtókonferencián alkalmával ismerekedett meg a Lenin müncheni tartózkodását engedélyező irattal. Ez felkeltette a tudósító érdeklődését. Néhány évvel ezelőtt ugyanis beszélgett egy Hans Kaiser nevű öreg müncheni munkással, akinél annak idején Lenin lakott. Kaiser Heuecknek elmondotta, hogy nagyszerűen emlékszik az orosz lakásbérletre. Szavai szerint Lenin igen szerényen viselkedett, hallgatag volt. Ritkán távozott el hazulról, minden idejét a szobájában töltötte, dolgozott. Kaiser oly-

kor elbeszélgetett Leninnel, de Lenin nézetei a német szociáldemokratának „túlsgosan radikálisnak” tűntek. Többek között visszariasztotta Lenin ateizmusa. Kaiser azt is elmondotta, hogy meghívta Lenint a szociáldemokrata gyűlésekre. Az orosz vendég a meghívást elfogadta, de nem vett részt a vitákban. Heueck 1961-ben beszélgetett Kaiserrel, aki akkor már túl volt életének 80. évén.

Testvéri összefogás

Vlagyimir Iljics Lenin életének müncheni periódusa az SZKP története szempontjából igen fontos. Ebben az időben itt jelent meg az *Iszkra*, s Münchenben írta Lenin, aki egyébként éppen müncheni tartózkodása idején kezdte műveit Lenin néven aláírni, olyan fontos alkotásait, mint a *Mivel kezdjük?*, a *Mi a teendő?*, az *orosz szociáldemokrácia agrárprogramja*. Ebben az időben készült a párt első programja és folytak az előkészületek a második kongresszusra.

Az *Iszkra* kiadásában Leninnek és elbarátainak óriási segítséget nyújtott Clara Zetkin, a német munkásmozgalom kimagasló személyisége, Adolf Braun bajor szociáldemokrata, Hermann Rauh lipcei nyomdász. Leninnek nemcsak a németek segítettek, hanem Julian Marchlewski, az ismert lengyel forradalmár is, aki akkoriban Münchenben élt. Az *Iszkra* első négy számát pedig Blumenfeld

lengyel szociáldemokrata szedte.

A müncheni időszak a dolgozók internacionalista testvériségének példaképe. Az emigráns Uljanovnak Münchenben menedéket nyújtottak Rittmeyer és Kaiser német szociáldemokraták; a bolgár forradalmárok segítettek megszerezni a szükséges okmányokat. Lehmann és Schollenbruck német szociáldemokraták is segítettek Leninnek. Itt, Münchenben találkozott Lenin először Rosa Luxemburggal.

További kutatásokra van szükség

V. Ivanov, a TASZSZ tudósítója a leletet felfedezése után Münchenbe utazott, felkereste az irattárt és megismerkedett az okmányokkal. Két ívről van szó, amelyeket a rendőrségben Jordanov névre töltöttek ki. Az íveken két cím szerepel: Arcisstrasse 56. és Massman-strasse 1.

Ezek a címek eddig nem voltak ismeretesek. Az Arcisstrasse-i ház már nincs meg, a Massman-strassei viszont még áll. A régi lakók közölték, hogy elődeik elbeszéléséből tudomásuk van róla: itt lakott Lenin. A Massman-strasse egyébként szomszédos a Schleissheimer Strasse-vel, s lehet, hogy ugyanazon házról van szó. Így tehát mindazon címek végső megállapítására, ahol Lenin lakott, még további munkára van szükség.

A *Novoje Vremja* cikke nyomán

Felújítják a Kossuth-rádió adóberendezését

Megkezdték a Kossuth-rádió két 150 kilowattos adójának gyártását. 1968-ban már ezek a berendezések váltják fel összesen 300 kilowattos teljesítménnyel a mostani 135 kilowattos lakitehert. Folyamatban van öt, egyenként öt kilowattos adó gyártása is, ezek már jövőre elkészülnek, s mint reléállomások a Petőfi-rádió hatósugarát bővítik. Nagy fejlődés előtt állnak az urh-adók is, az eddigi egy kilowattos helyett jövőre már három, 1968-tól pedig tíz kilowattosokat gyártanak, közöttük olyanokat, amelyek sztereoműsorok sugárzására is alkalmasak.

A tudomány segítsége

Az utóbbi időben a földtani kutatásra előirányzott összeg 70–75 százalékát a szénhidrogének feltárására fordítják, mert a kőolaj- és a földgázkészletek gyorsabban kimerülhetnek, hamarabb állíthatók a termelés szolgálatába, mint más ásványi kincsek.

Az Országos Kőolaj- és Gázpari Tröszt hosszú lejáratú kutatási együttműködési szerződések egész sorát kötötte a különböző hazai tudományos intézményekkel. A szegedi József Attila Tudományegyetem földtani intézete is részt vesz a kőolajföldtani, geofizikai, geokémiai stb. kutatásokban.

Az orvos halála Új filmek

Itt áll előttünk Weisz doktor, hajlott természetével, furcsa, jellegzetesen sántító járásával — tiszta emberségében, megállapodott életútjának utolsó hetében. Ő a képpeni esemény is a temetőben kezdődik, ott, ahol előreláthatóan véget is ér. De ez-ikvül is számos utalás történik arra, hogy dr. Weisz életének utolsó felvonásáról van szó. Ilyen predestinációs hangulat uralkodik a filmen; nem az a lényeges tehát, hogy mi történik, hanem hogyan történik. Dr. Weisz mártír, hivatásának mártírja, mely nála nem valamiféle harsogással jelentkezik, hanem szépen, csendesen, ahogyan ez méltó hozzá. Nyolc évet dolgozott már a nyugdíjra, nem bírja — egyszerűen fizikailag nem. De szellemileg, és ami itt a legfontosabb, ott belül, a lelke mélyén, igen. Így aztán kijelölt utódjának, Borbáth doktornak gyors távozása után ottmarad mélyen emberi dilemmájával: az ő egészsége vagy a falu. S amikor az első rosszullet után a megyéhez telefonál: a periféria nélkül a falut vállalom — már el is dönt a vita, ő lesz az áldozat.

A rendező Mamcsarov Frigyes remek beállításokkal dolgozott. Az álomjeleket és emlékezők kockáit erősen világos képekben adja, mely hatások módszer. A főszereplő Páger Antal lebilincselő alakítást nyújt, Bulla Elma pedig méltó partnernek bizonyult. Az operatőr Tóth János érdeme, hogy a rendező elképzelései hiánytalanul megvalósulhattak.

Nikolényi István

Hét rövidfilm

Csak dicsérni lehet a Csongrád megyei Moziüzemi Vállalatot, hogy néhány hónapon belül immár harmadik ízben talált alkalmat arra, hogy — ha csak egy napig is — rövidfilm-összeállításokat iktasson a szegedi film-színházak műsorába. Külön öröm, hogy a tegnapi műsor tematikusan az *egységes* volt: Képzőművészeti, pontosabban festészeti tárgyú rövidfilmeket láttunk. Egyetlen film, az *Országház* épületét bemutató kisfilm oldotta némiképp ennek az összeállításnak zártágát, s bár sikerült, szép és tartalmas alkotás volt, elmaradhatott volna — egy másik alkalomra.

A műsor Takács Gábor *Színek a festészetben* című munkájával kezdődött. Ez a film nemcsak azért tetszett, mert bemutatta a festészet történetének néhány vitathatatlan remekét — a moszkvai Puskin múzeum és a leningrádi Ermitázs anyagából — hanem azért is, mert a színek képzőművészeti szerepéről bizonyára még a festészet kérdéseiben jártasabbaknak is sok újat és érdekeset mondott. Hasonló erényeivel tűnt ki a másik Takács film, a *Kompozíció a festészetben* című alkotás is.

Czigány Tamás két nagy magyar művész, Csontváry és Fényes Adolf művészetét mutatta be kisfilmjeiben. Különösen a Csontváry sikerült erőteljesre, nemcsak jó válogatása, hanem amiatt is, hogy a rendelkezésre álló rövid idő alatt a művész

tragikus életét is érzékeltette. A Fényes Adolf film pedig azért tűnt mindenekelőtt érdekesnek, mert a művész későbbi korszakából sok olyan képet mutatott be, amelyek — Fényes Adolf korábbi képeinek nagy elterjedtségével, népszerűségével szemben — szinte alig ismertek a közönség körében.

A nagy olasz kommunista festő, Renato Guttuso művészetét szovjet filmművészek kisfilmje mutatta be. A film ismertette a festő életútját, művészetének jellegzetes vonásait, legjobb alkotásait és megjelent a filmvászonon maga a festő is. A film Guttuso nagysikerű moszkvai kiállítása alkalmából készült.

Szeged számára külön érdekességet jelentett a műsorban, hogy szerepelt benne rövidfilm, *Vásárhelyi színek* címmel, amely Vásárhelyi művészetét mutatta be. Igaz, nagyon kevés képet láttunk benne — a lírai hangvételű mű sokat időzött a vásárhelyi táj és Mátyási bemutatásával — mégis nagyon érdekes volt az a kis vázlat, mert egyszerűen bemutatta a mai fiatal festőket — Szalay Ferencet, Németh Józsefet, Lelkes Istvánt, a grafikus Kajári Gyulát, a szobrász Samu Katit — másrészt pedig nagy erővel érzékeltette, hogy az egész vásárhelyi művészetben talán az a legfontosabb, hogy a művészek mindennapos, közvetlen kapcsolatban vannak a néppel, közöttük élnek és közöttük dolgoznak.

Ü. L.

A Hidépfő Vállalat szegedi építészeti vezetőse

kőműves, ács és villanyszerelő szakmunkásokat

vesz fel. Jelentkezni lehet az építészeti vezetőség Szeged, Bajza utca 2. szám alatti irodájában.

Egyben férfi műszaki dolgozója részére KÜLÖN BEJÁRATÚ BÜTOROZOTT SZOBÁT keres fürdőszoba-használattal, lehetőleg a Nagykö. úton belül. Írásbeli értesítés a fenti irodába, vagy címére kérjük megküldeni.

x S 62 493

A GÉPEK KÖZÖTT

— Az utóbbi hónapokban — mondja Berzsenyi Lajos, a Szegedi Ruhagyár partitkára — nálunk is nagy és sokrétű feladat háru a párttagságra. De úgy érzem, ez a próbára tevő feladatsor végül is eredményekkel igazolta: helyes úton haladunk.

Vörösvérsejtek

— Jól dolgoztak a bizalmiak — mondja, s komoly szemű idősebb asszonynak mutat be a partitkár. „Kettes” Kovács Andrásné partibizalmi — a szorgosan dolgozó „vörösvérsejtek” egyike. Barna szemű, megviselet, ám mégis eleven arcú asszony tekint rám; annak a sokat dolgozott, nagy élet- és szakmai tapasztalattal rendelkező munkásgenerációnak a típusa, amelynek oly sokat köszönhetnek a velük korosodó üzemek, s a mellettük felnövő fiatalok.

Több mint törzsgárdatag: alapító. Kormánykitüntetett; a Munka Erdemérem bronz fokozatának tulajdonosa. S azokhoz az érdemekhez minden munkanapja ad valami pluszt. Az első hatás, amit az emberekre gyakorol munkahelyén, éppen ez: a példa.

— „Univerzális gépes” vagyok — mondja. — Ha valaki beteg, vagy más okból hiányzik, nekem szólnak: álljon be, Kovács néni. Az 5-ös, 6-os, 9-es, 10-es termeken kívül olykor máshová is hívnak. Ahol szükség van a kezemre, tudásomra, ott a helyem.

Arról beszélgetünk hármasban, hogy ez a beosztás rengeteg munkafolyamat ismeretét kívánja meg. Rövid fejszámolás után megállapodunk mintegy 120 alapléteiben. S amit más elképzelésben nehéznek talál, abban Kovács néni nap nap után helytáll, kezei könnyedén, gyorsan „emlékeznek”, rég elfelejtett folyamatokat idéznek újra — s a szalag termelésében nincs fennakadás.

Döntő szó: a munka

Ez az agitáció méltó egy partibizalmihoz. A munka nyelvén szót érteni a munkatársakkal — az első bizal-

mat ébresztő lépés. Az így megteremtett közelségből sor kerülhet a közvetlen hangú személyes beszélgetésekre, a kisebb csoportos eszmecserekre. Mindig arról, ami aktuális, amiben eligazítás kell a többieknek.

Kovácsné nem híve a sok beszédnek, azt tartja, mindig a legfontosabbat kell elmondani. — Mondom, ahogy érzem. Meggyőződésem, szívem szerint. En nem ismerem eléggé a nagy pénzkasszá, hogy forognak az állam forintjai, de azért el tudtam magyarázni a lényegét úgy átlátszóan, a mi kis gazdálkodásunkhoz hasonlóan. Ha nincs is igaz valakinek, én hagyom, hogy végigmondja a véleményét, beszélje ki magát, csak aztán hallgasson meg engem is. Azt tartom, csak az ilyen higgadt, alapos viták tanulságosak.

— Beszélgetünk és kész — így mondja a bizalmi. Aki a mezőgazdaságról kérdezt — annak a maga példájával is válaszolhatott: hát nem segítették-e már tetteikkel, nem ott szedték-e a markot, jártunk-e agítani nem is olyan régen. Hát most is segítésre van szükség, és ne higgyétek, hogy az a néhány autós, akit ti láttok piacra furikázni, képviseli a falut meg a tanyát! Mikor egyesek azt kérdezték, hogy oké miért nem részesültek béremelésben, az volt a válasza: értetlen, a szakmunkások kapják a többet. Maguk még fiatalok, vihetik ennél jóval többre, csak tanulni kell.

Higgadtan, alaposan

— Mi mindenről kell szót ejteni, nem is lehet így részletezni azt — véli az idős munkásszony. A tagfelvételihez is gyűjti az észrevételeket sorát, ki mutatkozik méltónak a piros tagkönyvre. Mozgósít munkára, gyűlésre, nagyobb iskolai végzettség megszerzésére, szocialista brigádokkal vált szót a „hogyan lenne jobbrol”, válaszol az olykor záporozó kérdésekre, máskor meg maga megy a miértek után. Néha a múltbeli tapasztalathoz, máskor a jövőbe vetett hitéhez nyúl segítségért a bizalmi, de mindig a megértéssel

párosult megértetésére törekszik.

— Úgy érzem, húznak hozzá — mondja csendesen. Nemrég oktatásra hívtam őket, hallgattak rám: szívesen járnak az előadásokra.

Erkölcsei, kül- és belpolitikai probléma, munkaügyi kérdés, sok minden felvetődik a gépek között. Egy állami gondozott kislány, akivel sokat tördölt, igen ragaszkodott Kovácsnéhoz. Jó munkasegítő lévén, nem akarták elengedni a gyárból, mikor már a szíve elhúzza volna Pestre, a vőlegényéhez. Kovács néni emelte fel a szavát akkor is: meg kell érteni őket, úgy helyes, hogy egymás mellett legyenek. Persze, amellett, hogy szereti őket, bizony néha rá is kell pirítani a fiatalokra, hogy: „inkább azt a boka-pántot varrják oda rendszeresen, most ne a beszélgetésen járjon az eszük.” A szalgalközi ellenőrzés rendszere is így kívánja ezt, mostanában még inkább törekszenek a jó minőségre, hogy a MEO minél kevesebbet küldjön vissza. Hiszen az önállóadás — követelmény is: jó termékeket kínálni a kereskedelemnek.

A ruhagyár idei eredménye 101,7 százalék, ami 1 millió 300 ezer forint túteljesítésnek felel meg. A sikeres indulás a gazdasági és politikai vezetés jó együttműködésének, a munkások szorgalmának-kedvének egyaránt bizonyítéka. Mindezek hátterében pedig ott szerénykedik az egyszerű asszony, „Kettes” Kovács Andrásné, s a többi bizalmi szorgalma, kommunista meggyőződéstől áthatott helytállása is.

Simai Mihály

Vadalanyon 1 éves

őszibarackoltvány

Cegléd szépe, Arp, Mikadó, Vignis korai kapható 6.-forintos áron darabonként. DEL-ALFÖLDI MEZŐGAZDASÁGI KISERLETI INTÉZET Újszeged. Alsókikötő sor 7.

S. 98 021

LIGET
VENDEGLŐBEN
„Ibolya-
bálat”

rendez. Közreműködik: a Rhythmus tánczenekar, belépődíj: 3 Ft.

Csongrád megyei Vendéglátó Vállalat KISZ-szervezete.

S. 62 494